

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету
Іван КАЛІНИЧ
« 30 » червня 2022 року

**СИЛАБУС ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЗИЧНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ ТА МЕТОДИКА ЇЇ НАВЧАННЯ**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.07 Середня освіта. Географія
За освітньою програмою	“Географія”
Статус дисципліни	обов’язкова
Мова навчання	українська

Назва курсу	Фізична географія України та методика її навчання
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності, предметної спеціальності	01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта 014.07 Середня освіта. Географія
Викладачі курсу	Карабінюк Микола Миколайович
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	mykola.karabiniuk@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=6977
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	6,5 кредитів ЄКТС / загальна кількість годин – 195
Обсяг курсу	Кількість годин (денна ф.н.): аудиторних – 80, лекцій – 50, практичних – 30, СРС – 85, ІРС – 30 Кількість годин (заочна ф.н.): аудиторних – 30, лекцій – 22, практичних – 8, СРС – 135, ІРС – 30
Формат курсу	Очний
Анотація до курсу	Навчальний курс «Фізична географія України та методика її навчання» належить до циклу професійної підготовки студентів спеціальності 014.07 «Середня освіта. Географія». Особлива увага приділяється компонентному аналізу природного середовища території України, вивченню особливостей рівнинних та гірських ландшафтів, зокрема – структури, закономірностей розвитку під впливом природних та антропогенних факторів, своєрідності використання тощо. Також важливим завданням навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із екологічною ситуацією та принципами охорони природного середовища в Україні, що сприяє фаховому розвитку та підвищенню національної свідомості. На заняттях студенти також засвоюють особливості розробки та ведення уроків географії у ЗЗСО, а також ознайомлюються із засобами і технологіями використання географії інформації для пояснення фізико-географічних рис території України.
Ключові слова	Природні умови, ландшафт, природне середовище, природні ресурси, методи навчання
Мета та цілі курсу	Метою вивчення навчальної дисципліни « Фізична географія України та методика її навчання » є поглиблене й всебічне вивчення просторово-часових закономірностей територіальної диференціації природних умов та ресурсів на території України у розрізі фізико-географічних одиниць та окремих регіонів, а також освоєння підходів та методів представлення інформації на уроках географії. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ⇒ Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 1); ⇒ Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові

	<p>цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя (ЗК 2);</p> <p>⇒ Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 3);</p> <p>⇒ Здатність працювати в команді (ЗК 4);</p> <p>⇒ Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 5);</p> <p>⇒ Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 7);</p> <p>⇒ Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 8);</p> <p>⇒ Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК 9);</p> <p>⇒ Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків (ФК 1);</p> <p>⇒ Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів (ФК 2);</p> <p>⇒ Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (ФК 3);</p> <p>⇒ Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання) (ФК 4);</p> <p>⇒ Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури (ФК 6);</p> <p>⇒ Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (ФК 7);</p> <p>⇒ Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства (ПК 1);</p> <p>⇒ Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному) (ПК 2);</p> <p>⇒ Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України (ПК 3);</p> <p>⇒ Здатність розуміти та пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах (ПК 4);</p> <p>⇒ Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей (ПК 5);</p> <p>⇒ Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України та свого регіону (ПК 6);</p> <p>⇒ Здатність реалізовувати краснавчий підхід на уроках географії, у позакласній і позашкільній роботі з учнівською молоддю (ПК 7).</p>
<p>Пререквізити курсу</p>	<p>Передумовами вивчення навчальної дисципліни є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми «Географія», зокрема: «Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів», «Метеорологія та кліматологія», «Загальна гідрологія», «Геоморфологія та палеогеографія плейстоцену», «Біогеографія», «Ландшафтознавство», «Фізична географія материків і океанів та методика її навчання», «Методика викладання</p>

	географії в закладах загальної середньої освіти» та «Географічний практикум».	
Очікувані результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Студент повинен знати теоретико-методичні основи навчальної дисципліни, розуміти її зв'язок та місце з іншими елементами системи географічних наук; ❖ Володіти сучасною термінологією і змістом основних понять та положень навчального курсу; ❖ Знати основні історичні етапи фізико-географічного вивчення території України та володіти актуальними відомостями про сучасні досягнення у вивчення та освоєння природних умов та ресурсів держави; ❖ Знати підходи до класифікації природних ресурсів, основні їхні види та типи тощо; ❖ Розуміти основні підходи до вивчення природного середовища та концепції збалансованого природокористування на сучасному етапі виробництва та суспільства; ❖ Вміти проаналізувати власні емпіричні спостереження та досвід для визначення сучасного стану й особливостей використання природних умов та ресурсів в Україні в умовах локальних антропогенних навантажень та глобальних змін властивостей географічної оболонки. 	PH 1, PH 4, PH 5, PH 13, PH 18
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Володіти матеріалом дисципліни та вміти застосувати знання про фізико-географічні особливості території України для організації й безпосереднього проведення у закладах середньої освіти; ❖ Використати сучасні технології для представлення картографічного матеріалу про територіальну диференціацію природних умов та ресурсів України, аналізувати за співставленням карт про взаємозв'язки у природному середовищі та промисловості, господарстві тощо. ❖ Здатний застосувати сучасні геоінформаційні технології та платформи інтерактивних і цифрових карт у навчальному процесі; ❖ Знати умовні позначення та обов'язкові елементи різноманітних топографічних і тематичних, алгоритми створення гіпсометричних та ландшафтних профілів тощо; ❖ Застосувати набуті теоретичні знання про організацію системи природокористування та сучасний стан природоохоронної справи в Україні для розробки практичних самостійних науково-пошукових завдань у закладах середньої освіти; ❖ Визначати у польових умовах мінерально-петрографічні та геологічні характеристики природних об'єктів, діагностувати кліматичні та гідрологічні особливості території, ґрунтово-рослинні та ландшафтні особливості місцевості з метою проведення навчальних учнівських експедицій, лабораторних занять на спеціалізованих майданчиках середніх навчальних закладів тощо. 	PH 3, PH 4, PH 8, PH 17, PH 22, PH 24

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Знати регіональні особливості природи та усвідомлює цінність природних ресурсів для розвитку України та підтримання її незалежності – соціально-економічної, енергетичної політичної тощо; ❖ Визначити рівень господарського освоєння території України та його вплив на екологічну ситуацію; ❖ Назвати основні види природокористування в Україні та шляхи раціонального використання природних ресурсів. ❖ Охарактеризувати загальні принципи та можливості реалізації концепції сталого розвитку України та окремих її регіонів на основі наявного природо-ресурсного потенціалу, ландшафтного різноманіття, сучасного господарського освоєння території тощо. ❖ Аналізувати природні особливості та інтенсивність антропогенного навантаження на прикладі свого адміністративного регіону. ❖ Обґрунтувати сучасні напрями вирішення екологічних проблем в Україні та окреслити модель екологічного розвитку держави. 	PH 12, PH 21
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Дати характеристику кожного компонента (тектонічна та геологічна будова, клімату, води, рослинного і тваринного світу, ґрунтів) природи України та пов'язаних із ними природних ресурсів (мінеральних, кліматичних, водних та ін.); ❖ Оцінити і охарактеризувати особливості фізико-географічного положення України; ❖ Охарактеризувати особливості формування та розподіл корисних копалин на території України; ❖ Охарактеризувати закономірності змін та чинники формування клімату рівнинної та гірської частин України, особливості основних його елементів та кліматичних ресурсів; ❖ Обґрунтувати основні принципи комплексного фізико-географічного районування та особливості ландшафтів України і їх систематику; ❖ Оцінити закономірності поширення природних ресурсів на території України та їх забезпечення у розрізі адміністративних і фізико-географічних одиниць та окремих регіонів тощо 	PH 14, PH 15, PH 16, PH 19
<p>Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Лекція – використовується для розгорнутого теоретичного викладу навчального матеріалу, аналізу та обґрунтування складних і розлогих питань.</p> <p>Бесіда – діалогічний метод навчання, під час якого викладач через постановку ретельно продуманої системи запитань підводить студентів до розуміння нового матеріалу або перевіряє засвоєння ними уже вивченого.</p> <p>Диспут – усний публічний спір при обговоренні наукових проблем з метою пошуків істини.</p> <p>Пояснення – вербальний метод навчання, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону.</p> <p>На практичних заняттях вирішуються ситуаційні завдання прикладного характеру та засвоюються студентами вміння до пошуку та аналізу інформації.</p>	
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Географічні карти, навчальні атласи, ілюстрації, схеми, таблиці тощо, відповідно до теми заняття.</p>	

Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
	Кількість	Макс. кількість балів (сумарна)	Кількість	Макс. кількість балів (сумарна)	Кількість	Макс. кількість балів (сумарна)	Кількість	Макс. кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	4	50	4	50	3	50	4	50
Модульна контрольна робота	1	50	1	50	1	50	1	50
Разом		100		100		100		100

Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «**Фізична географія України та методика її навчання**» проводиться двічі на семестр, згідно з розкладом модульних контролів визначених навчальною частиною за робочими навчальними планами в межах годин, які відведені на практичні заняття. До виконання модульної роботи допускаються студенти, які виконали усі практичні роботи, що передбачені програмою дисципліни. До початку модульної контрольної роботи студенти мають мати поточні підсумкові бали за виконання практичних робіт.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає виконання студентом завдань трьох рівнів складності: перший – 5 тестів (2 бали за кожну правильну відповідь (разом 10 балів)); другий – 2 терміни (5 балів за повне визначення кожного терміну (разом 10 балів)); третій – 2 теоретичні запитання (15 балів за вичерпну відповідь кожного запитання (разом 30 балів)). Максимальна кількість балів одержаних під час модульної контрольної роботи становить 50 балів.

Перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються.

Після завершення другого модульного контролю викладач оголошує загальну кількість балів накопичених студентом за семестр навчання. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то екзамен може бути виставлений за результатами модульних контролів на момент оголошення результатів. У разі якщо студент бажає поліпшити свою оцінку, він складає екзамен за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому, у підсумкову оцінку не враховуються (не додаються) бали накопичені студентом впродовж навчального семестру.

Критерії оцінювання курсової роботи

Оцінювання курсової роботи проводиться за чотирма основними критеріями, які представлені нижче у таблиці. Загальним балом за виконання курсової роботи є сума балів нижче названих критерій.

Структура критерій оцінювання курсової роботи

<i>Предмет оцінювання</i>		<i>Можливий максимальний бал</i>
1	Змістове наповнення та оформлення роботи	40
2	Доповідь	20
3	Презентація	20
4	Захист роботи та відповіді на запитання комісії	20
Загальна оцінка за курсову роботу		100

	<p>Семестровий контроль з дисципліни «Фізична географія України та методика її навчання» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку, а в наступному семестрі – семестрового екзамену в усній формі за змістом та структурою екзаменаційних білетів (попередньо затверджених на засіданні кафедри), які цілісно охоплюють навчальний матеріал, визначений робочою навчальною програмою дисципліни.</p> <p>Впродовж семестру студенти мають можливість набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і, відповідно, у шкалу ECTS. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то екзамен може бути виставлений за результатами модульних контролів на момент оголошення їх результатів. Під час підсумкового семестрового контролю студент, який набрав більше 60 балів, має право підвищити свою оцінку складаючи іспит і, незважаючи на успішність спроби, його оцінка не може бути нижчою від суми балів накопичених впродовж навчального семестру. Підсумкова оцінка з дисципліни визначається викладачем головно на основі оцінювання відповідей на питання екзаменаційних білетів з урахуванням балів, отриманих за відповіді на додаткові питання.</p>
<p>Підсумковий контроль, форма</p>	<p>Залік, диф. залік для курсової роботи, екзамен (усна форма)</p>
<p>Зміст курсу</p>	<p style="text-align: center;">Модуль 1</p> <p>Тема 1. Вступ до курсу. Географічне положення України Тема 2. Фізична географія України як шкільний курс Тема 3. Розвиток та сучасні риси тектонічної та геологічної будови України. Мінерально-сировинні ресурси. Тема 4. Геоморфологічна будова та рельєф України Тема 5. Організація та проведення уроків про геолого-геоморфологічну будову України у ЗЗСО</p> <p style="text-align: center;">Модуль 2</p> <p>Тема 6. Кліматичні умови території України Тема 7. Сезонність погодних умов. Кліматичне районування Тема 8. Кліматичні ресурси України Тема 9. Поверхневі поди України Тема 10. Підземні води України. Водозабезпеченість та використання водних ресурсів Тема 11. Моря України та їх ресурси Тема 12. Організація та проведення уроків про гідро-кліматичні умови території України у ЗЗСО</p> <p style="text-align: center;">Модуль 3</p> <p>Тема 13. Ґрунтовий покрив України Тема 14. Земельні ресурси України Тема 15. Рослинний покрив та тваринний світ України Тема 16. Біологічні ресурси України Тема 17. Ландшафти України: генезис, розвиток та класифікація Тема 18. Рівнинні ландшафтні структури України Тема 19. Гірські ландшафтні структури України Тема 20. Ландшафтне різноманіття України Тема 21. Організація та проведення тематичних занять про ґрунтово-біотичні особливості та ландшафти України у ЗЗСО</p> <p style="text-align: center;">Модуль 4</p> <p>Тема 22. Природні рекреаційні ресурси України Тема 23. Природно-ресурсний потенціал України та його територіальна</p>

	<p>диференціація</p> <p>Тема 24. Сучасні негативні фізико-географічні процеси на території України</p> <p>Тема 25. Геоекологічна ситуація в Україні</p> <p>Тема 26. Охорона природи в Україні. Природоохоронні території</p> <p>Тема 27. Організація тематичних занять про геоекологічну ситуацію та збереження природи в Україні в ЗЗСО</p> <p>Тема 28. Методичні основи викладання шкільного курсу «Фізична географія України»</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Байцар А. Л. Фізична географія України : навчально-методичний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 354 с. 2. Маринич О. М., Шищенко П. Г. Фізична географія України : підручник. 3-тє вид. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2006. 511 с. 3. Руденко В. П. Географія природо-ресурсного потенціалу України. У 3-х част. : підручник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. 552 с. 4. Сивий М., Паранько І., Іванов Є. Географія мінеральних ресурсів України : монографія. Львів : Простір М, 2013. 684 с. 5. Паньків З. П. Ґрунти України: навчально-методичний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 112 с. 6. Суматохіна І. М. Методичні вказівки до виконання практичних та самостійних робіт з курсу «Фізична географія України». Видання 2-ге, доповнене, оновлене. Дніпро: Друкарня «Будинок друку», 2017. 40 с. 7. Міхелі С. В. Бакалаврські та магістерські фізико-географічні дослідження: методичні рекомендації з проведення та оформлення результатів: початковий посібник. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. 164 с. 8. Карабінюк М. М., Мельничук В. П. Методичні рекомендації щодо виконання курсових робіт з фізико-географічних дисциплін (для студентів спеціальностей 014.07 Середня освіта (Географія) та 106 Географія). Ужгород: ПП Данило С. І., 2021. 19 с. <p style="text-align: center;">Допоміжна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Географічна енциклопедія України: в 3-х томах / за ред. О. М. Маринич та ін. К., 1989-1993. 2. Геоекологія Львівської області : монографія / Ю. Андрейчук, Л. Безручко, В. Біланюк та ін. / за заг. ред. Є. Іванова. Львів : Простір-М, 2021. 606 с. 3. Булава Л. М. Фізична географія України. Х.: АН ГРО плюс, 2008. 228 с. 4. Карабінюк М. М. Природні територіальні комплекси субальпійського і альпійського високогір'я Чорногірського масиву Українських Карпат : дис. ... канд. геогр. наук : 11.00.01. / Київський нац. ун-т. ім. Т. Шевченка. Київ, 2020. 278 с. 5. Карабінюк М. М., Буряник О. О., Роман Л., Карабінюк Я. В. Рекреаційно-туристична діяльність у Карпатському біосферному заповіднику: динаміка, сучасний стан та проблеми розвитку. <i>Людина та довкілля. Проблеми неоекології</i>. 2021. № 35. С.115–130. 6. Карабінюк М. М. Ландшафтна диференціація негативних фізико-географічних процесів у субальпійському і альпійському високогір'ї Чорногори (ділянка “Шешул-Петрос”). <i>Фізична географія і геоморфологія</i>. 2019. Вип. 93 (3). С. 7–17. 7. Карабінюк М. М., Гнатяк І. С., Буряник О. О., Гостюк З. В., Карабінюк

	<p>Я. В. Сучасна динаміка рівнів вод та їх паводкових підйомів у верхів'ї річки Прут у межах ландшафту Черногора (Українські Карпати). <i>Фізична географія та геоморфологія</i>. 2021. Вип. 1-3(105-107). С. 7–17.</p> <p>8. Качайло М. М., Лета В. В., Карабінюк М. М., Мельничук В. П. Дослідження на уроках географії як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів. <i>Інноваційна педагогіка</i>. Вип. 49. 2022. С. 43–49.</p> <p>9. Комплексний атлас України. К.: ДНВП Картографія, 2005.</p> <p>10. Мельник А. В. Українські Карпати: еколого-ландшафтознавче дослідження. Львів: Видав. центр. ЛНУ ім. Івана Франка, 1999. 286 с.</p> <p>11. Мельничук В. П., Попович І. С. Практикум з фізичної географії України. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2010. 101 с.</p> <p>12. Національний атлас України / НАН України, Інститут географії, Державна служба геодезії, картографії та кадастру; голов. ред. Л. Г. Руденко; голова ред. кол. Б. Є. Патон. К.: ДНВП «Картографія», 2007. 435 с.</p> <p>13. Сучасна динаміка рельєфу України / за ред. В. П. Палієнко. К.: Наук. думка, 2005. 375 с.</p> <p>14. Рельєф України : навчальний посібник / за ред. В. В. Стецюка. К.: Видавничий дім «Слово», 2010. 685 с.</p> <p>15. Grodzynski M. D. Neogene prehistory of the landscapes of Ukraine. <i>Journal of Education, Health and Sport</i>. 2017. № 7(6). P. 206-214. DOI http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.804623</p> <p>16. Karabiniuk M. M., Leta V. V., Ozymko R. R., Saliuk M. R., Melnychuk V. P. Problems of definition and ways to prevent plagiarism in student cartographic works. <i>Innovative Pedagogy</i>. 2022. Vol. 47. P. 244–249. DOI: https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/46.49</p> <p>17. Karabiniuk M., Kalynych I., Leta V., Mykyta M., Melnychuk V. Geological conditions of development and landscape differentiation of modern geological and geomorphological processes in the highlands of the Chornohora massif (Ukrainian Carpathians). <i>Geodynamics</i>. 2022. Vol. 1(32). P. 64–79. DOI: https://doi.org/10.23939/jgd2021.02.064</p>
<p>Інформаційні ресурси</p>	<p>Підручники для вивчення навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ https://chtyvo.org.ua/authors/Marynych_Oleksandr/Fizychna_heohrafiia_Ukrainy/ ⇒ https://www.researchgate.net/publication/321293369_Geografia_mineralnih_resursiv_Ukraini_Geography_of_mineral_resources_of_Ukraine ⇒ https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/7384/1/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BC%20%D0%B7%20%D1%84%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%97%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.pdf ⇒ https://zenodo.org/record/804623#.YfU3NOpBy00 <p>Освітні портали:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ http://geomap.land.kiev.ua/zoning-1.html ⇒ http://atlas.igu.org.ua/index.html ⇒ http://wdc.org.ua/atlas/default.html ⇒ http://biblioteka.uz.ua/ ⇒ http://geografica.net.ua/ ⇒ http://geoknigi.com/index.php

Питання для підсумкового контролю

1. Об'єкт та предмет вивчення фізичної географії.
2. Структура фізичної географії та її місце у системі географічних наук.
3. Особливості фізико-географічного положення України.
4. Державні кордони України та їхня природно-географічна характеристика.
5. Етапи географічного вивчення України.
6. Характеристика головних тектонічних структур України.
7. Особливості та осередки неотектонічних рухів в Україні.
8. Геологічна будова та поширення дочетвертинних відкладів в Україні
9. Основні етапи історії геологічного розвитку території України
10. Палеогеографічні умови антропогену (четвертинного періоду) в Україні.
11. Різновиди та поширення четвертинних відкладів в Україні.
12. Чинники рельєфоутворення та їх особливості в Україні
13. Загальна характеристика рівнинного рельєфу України
14. Морфологічні особливості гірської системи Українських Карпатю
15. Морфологічні особливості гірської системи Кримських гір.
16. Вплив четвертинних зледенінь на формування сучасного рельєфу України.
17. Загальна характеристика геоморфологічної будови України.
18. Поняття та різновиди морфоскульптур в Україні.
19. Поняття та різновиди морфоструктур України
20. Поширення та розвиток генетичних типів рельєфу в Україні.
21. Антропогенні форми рельєфу в Україні.
22. Геоморфологічне районування території України.
23. Паливні корисні копалини України.
24. Рудні корисні копалини України.
25. Нерудні корисні копалини України.
26. Взаємозв'язок геологічної будови та поширення корисних копалин в Україні
27. Загальна характеристика клімату України.
28. Прояви широтної зональності клімату в Україні.
29. Особливості висотної диференціація кліматичних умов в Україні.
30. Передумови формування сезонних змін погодних умов та клімату в Україні.
31. Поняття та характеристика кліматичних пір року в Україні.
32. Річний розподіл погодних умов і метеорологічних процесів та явищ в Україні.
33. Стихійні погодні явища в Україні.
34. Кліматичне районування України.
35. Сучасні прояви глобальних змін клімату на території України.
36. Сонячна радіація та термічний режим на території України.
37. Геліоенергетичні ресурси України.
38. Вітроенергетичні ресурси України.
39. Агрокліматичне районування території України.
40. Біокліматичні та рекреаційні ресурси клімату України.
41. Загальна характеристика поверхневих вод України.
42. Особливості гідрографічної мережі території України.
43. Гідрологічна характеристика річок України.
44. Озера та водосховища України. Їх сучасний стан та використання.
45. Особливості та поширення боліт в Україні.
46. Зрошувально-обводнювальні та осушувальні системи України.

47. Підземні та ґрунтові води України.
48. Регіональний аналіз забезпеченості водними ресурсами.
49. Мінеральні джерела України та їх бальнеологічне значення.
50. Проблеми використання та збереження водних ресурсів України.
51. Гідрологічне районування території України.
52. Комплексна характеристика Чорного моря.
53. Комплексна характеристика Азовського моря.
54. Характеристика та елементи берегової лінії України.
55. Геоекологічна ситуація в акваторії Чорного та Азовського морів.
56. Особливості формування ґрунтового покриву в Україні.
57. Типологія та поширення ґрунтів на території України.
58. Особливості зональної диференціації ґрунтів України.
59. Поняття про азональні ґрунти. Ґрунти Українських Карпат та Кримських гір.
60. Агроґрунтове районування України.
61. Структура та характеристика земельного фонду України.
62. Структура та використання сільськогосподарських угідь України.
63. Сучасний стан та використання земельних ресурсів України.
64. Екологічний стан ґрунтів України.
65. Меліорація та рекультивація земель в Україні.
66. Просторова диференціація рослинного покриву в Україні.
67. Геоботанічне районування України.
68. Загальна характеристика тваринного світу України.
69. Зоогеографічне районування України.
70. Проблеми збереження біологічних ресурсів України.
71. Загальна характеристика біорізноманіття в Україні.
72. Лісовий фонд України та його структура.
73. Використання та охорона водно-болотних угідь в Україні.
74. Луки та пасовища. Мисливські угіддя в Україні.
75. Антропогенний вплив на біологічні ресурси в Україні.
76. Принципи виділення та класифікація ландшафтів України.
77. Зміна ландшафтів на території України за історичний період.
78. Обґрунтування та особливості фізико-географічного районування України.
79. Зональна диференціація ландшафтних структур рівнинної частини України.
80. Комплексна характеристика та ландшафтна структура ландшафтних зон України (мішаних лісів, широколистяних лісів, лісостепова, степова).
81. Особливості та морфологічна структура гірських ландшафтів України.
82. Систематика ландшафтів Українських Карпат та Кримських гір.
83. Поняття та особливості ландшафтного різноманіття території України.
84. Характеристика природних рекреаційних ресурсів України.
85. Фактори розвитку та різновиди сучасних негативних фізико-географічних процесів на території України.
86. Історія та сучасний стан господарського освоєння території України.
87. Сучасні прояви антропогенної трансформації та забруднення компонентів довкілля в Україні.
88. Забруднення атмосферного повітря в Україні.
89. Трансформація і забруднення водних об'єктів в Україні.
90. Трансформація ґрунтового та рослинного покривів, деградація тваринного світу в Україні.

91. Радіаційна ситуація. Поводження з відходами та небезпечними хімічними речовинами в Україні.
92. Екологічна безпека та надзвичайні ситуації природного й техногенного характеру в Україні.
93. Сучасні напрями вирішення екологічних проблем в Україні.
94. Структура та характеристика природно-заповідного фонду України.
95. Природно-заповідні установи міжнародного і національного значення в Україні.
96. Пам'ятки неживої природи. Мережа геопарків в Україні.
97. Особливості організації природоохоронної діяльності в Україні.
98. Формування та розвиток екомережі в Україні.
99. Моніторинг навколишнього середовища в Україні.
100. Дидактичний комплекс до вивчення розділів і тем курсу «Фізична географія України» в ЗЗСО.
101. Методичні основи та прийоми викладання шкільного курсу «Фізична географія України» в ЗЗСО.
102. Сучасні підходи до викладання шкільного курсу «Фізична географія України» в ЗЗСО.
103. Організація та планування тематичних занять «Фізична географія України» в ЗЗСО.
104. Сучасні інформаційна база для уроків з шкільного курсу «Фізична географія України» в ЗЗСО.
105. Демонстраційні матеріали та інтерактивні засоби навчання з шкільного курсу «Фізична географія України» в ЗЗСО.
106. Поняття та дидактичні можливості опорно-інформаційних схем з курсу «Фізична географія України» у ЗЗСО.
107. Застосування сучасних інформаційних технології у навчанні шкільного курсу «Фізична географія України».
108. Організація учнівських досліджень в рамках шкільного курсу «Фізична географія України».
109. Елементи шкільного краєзнавства на уроках з курсу «Фізична географія України» в ЗЗСО.
110. Проблеми та перспективи розвитку шкільного курсу «Фізична географія України» в ЗЗСО.